

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/19/2017
Identifikačné číslo spisu: 2016200367
Dátum vydania rozhodnutia: 21.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2016200367.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Milučkého a z členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. v právnej veci žalobcu: P. X., bytom J. XXX, XXX XX P. B., zastúpeného JUDr. Jozefom Zámožikom, PhD., advokátom so sídlom Hlavná 31, 917 01 Trnava, proti žalovanej: Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, so sídlom Prievozská 32, 827 99 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0601/99/2015 z 11. apríla 2016, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/40/2016-79 z 2. augusta 2017, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/40/2016-79 z 2. augusta 2017 z a m i e t a.

II. Žalobca m á n á r o k na plnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Trnave (ďalej v texte rozsudku len „prvostupňový súd“ alebo „krajský súd“) napadnutým rozsudkom podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d) a písm. e) v spojení s § 491 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, pričom žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Podanou žalobou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia žalovanej, ktorým žalovaná čiastočne zmenila rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. EN/0223/02/2015 z 13. augusta 2015 o uložení pokuty podľa § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“) vo výške 2.100,- Eur za neoprávnený odber zadokumentovaný v Protokole o výsledku kontroly z 26. mája 2015, nakoľko u odberateľa plynu

v domácnosti bol zistený odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82 ods. 1 písm. d) tohto zákona, keďže pri kontrole vykonanej dňa 26. mája 2015 na Inšpektoráte SOI so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj bolo pri prešetrovaní podnetu č. 736/2015 zistené tak, že nahradila časť výroku v znení, cit.: „účastník konania na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaist'ovací prvok plomby“, výrokom, cit.: „na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaist'ovací prvok plomby.“ V ostatnej časti ponechala rozhodnutie bez zmeny.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odhliadnuc od skutočnosti, že žalovaná ako odvolací orgán podľa obsahu odôvodnenia svojho rozhodnutia zmenou rozhodnutia prvostupňového orgánu „odstránila nedostatok týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutia“ bez toho, aby vysvetlila, v čom konkrétne spočívala neurčitosť a nezrozumiteľnosť výroku rozhodnutia z 13. augusta 2015, správne orgány oboch stupňov dôsledne nezozrejmili spôsob aplikácie ustanovení zákona upravujúcich neoprávnený odber plynu a jeho následky.

4. Dôvodil, že zákon v ustanovení § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona o energetike, ktorý správny orgán aplikoval, upravuje uloženie pokuty vo výške od 100,- Eur do 30.000,- Eur za porušenie povinnosti (okrem iného) podľa § 82 zákona o energetike. Podľa jeho názoru, samotné ustanovenie § 82 však upravuje a odberateľovi ukladá iba povinnosť uvedenú v jeho odseku 2 - povinnosť uhradiť dodávateľovi, prípadne iným subjektom špecifikovaným v ustanovení, skutočne vzniknutú škodu, ak pri neoprávnenom odbere vznikla. Odstavec 1 definuje neoprávnený odber plynu ako odber bez uzavretej zmluvy, odber nameraného plynu, bez určeného meradla alebo s určeným meradlom, ktoré v dôsledku neoprávneného zásahu odberateľa nezaznamenáva alebo nesprávne zaznamenáva odber plynu, odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete (písm. d), atď. V súvislosti s neoprávneným odberom odberateľovi neukladá žiadne povinnosti a tieto ako porušené žalobcom vo výroku svojho rozhodnutia neidentifikuje ani rozhodnutie žalovanej, či jemu predchádzajúce rozhodnutie inšpektorátu Trnava.

5. Ďalej konštatoval, že z odôvodnenia rozhodnutia o uložení pokuty za neoprávnený odber plynu pritom nie je zrejmé, či správny orgán napriek zneniu výrokovej časti rozhodnutia sankciu uložil za porušenie určitej povinnosti alebo naopak, napriek zneniu ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 upravujúceho pokutu za porušenie povinnosti sankciu uložil za konanie, ktoré ako porušenie povinnosti zákonom nie je definované, akým výkladom ustanovení a akými úvahami sa pritom spravoval.

6. Skutočnosť, že ide o administratívne trestanie spravujúce sa primerane špecifickému charakteru tohto konania zásadami ukladania trestov v trestnom konaní, kladie zvýšené požiadavky nielen na identifikáciu sankcionovaného konania (nekonania) vo výrokovej časti rozhodnutia a presvedčivosť vysvetlenia, akým postupom bolo protiprávne konanie zistené, ale aj na zdôvodnenie práve uloženej sankcie z hľadiska jej druhu a výšky, pri ktorej (výške pokuty) rozhodujúci orgán podľa § 91 ods. 5 prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinnosti.

7. Podľa názoru krajského súdu, v danom prípade správne orgány oboch stupňov v odôvodnení svojich rozhodnutí v súvislosti s rozhodovaním o výške pokuty zrozumiteľne identifikovali iba spôsob porušenia povinnosti, ktorý zohľadňovali, hoci aj tento je v ich rozhodnutiach rozdielny (v prípade žalovanej ide o konštatovanie, že došlo k poškodeniu - odstráneniu zaist'ovacieho prvku plomby, v prípade prvostupňového orgánu, že účastník konania sám alebo za pomoci iných osôb porušil pôvodné zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii - odstránil jeden zaist'ovací prvok plomby). Hoci oba rozhodujúce orgány konštatovali zohľadnenie aj závažnosti protiprávneho konania a jeho možný následok, podľa krajského súdu neuviedli, aký stupeň závažnosti, za akých okolností a na základe akých

úvah hodnotili, a v prípade následku iba žalovaný upresnil, že ním je škoda spôsobená vlastníkovi a prevádzkovateľovi distribučnej siete, rozsah a charakter ktorej neuviedol, preto nie je zjavné, či mal na mysli škodu na meradle, hodnotu neoprávneného odobratého plynu alebo niečo iné.

8. Ďalej zdôraznil, že hoci by aj zodpovednosť žalobcu bola objektívnou, ako tvrdí žalovaný, stupeň závažnosti porušenia povinnosti bez akýchkoľvek pochybností ovplyvňuje skutočnosť, či k neoprávnenému odberu plynu malo dôjsť úmyselným alebo neúmyselným konaním žalobcu, s ktorou okolnosťou sa správne orgány v obsahu svojich rozhodnutí žiadnym spôsobom nevysporiadali.

9. Krajský súd v súlade s právnym názorom žalobcu považoval samotný záver správneho orgánu o neoprávnenom odbere plynu z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu veci za minimálne predčasné. Správne orgány vychádzali zo záverov znaleckého posudku č. 238/PL-2014, podľa ktorých znalec optickým skúmaním povrchu plomby zistil poškodenie - odstránenie jedného zaisťovacieho prvku plomby. Podľa textu posudku toto poškodenie - odstránenie zaisťovacieho prvku plomby umožňuje jej demontáž pri použití pomerne malej sily.

10. Zdôraznil, že zákon bližšie nešpecifikuje, čo považuje za porušenie zabezpečenia meradla proti neoprávnenej manipulácii, ktoré je možné považovať za neoprávnený odber, podľa krajského súdu je logické, že za takéto porušenie v súvislosti s „neoprávneným odberom“ je dôvodné považovať iba porušenie, ktoré smeruje k odstráneniu prekážky v prístupe do technológie meradla a umožneniu ovplyvňovania zaznamenávania (merania) spotreby plynu, ako to súdnou praxou bolo ustálené aj v súvislosti s posudzovaním nárokov dodávateľa na náhradu škody spôsobenej neoprávneným odberom plynu. Za takéto by nemalo byť považované napr. porušenie drobné, nemajúce akýkoľvek vplyv na funkčnosť plomby, odberateľom aj pri zachovaní patričnej ostražitosti ťažko rozpoznateľné, ktoré môže byť prípadne aj následkom nesprávnej inštalácie plomby a pod.

11. Záverom poukázal na stručnosť znaleckého posudku, ktorý v danom prípade neumožňuje jednoznačné zodpovedanie všetkých otázok majúcich vplyv na zodpovednosť žalobcu a vytvorenie úsudku o tom, aký zaisťovací prvok plomby bol odstránený, kde sa nachádzal, jeden z koľkých zaisťovacích prvkov, či jeho odstránenie bez ďalšieho umožňuje nepozorovateľné odstránenie plomby a tým aj vstup do meradla a ovplyvnenie jeho činnosti, či išlo o nedostatok plomby viditeľný bez použitia špeciálnych prostriedkov pozorovania, aký mohol byť mechanizmus odstránenia zaisťovacieho prvku plomby, či tento jej nedostatok mal znaky úmyselného zásahu alebo môže byť následkom nesprávnej inštalácie plomby, či dokonca následkom výrobných vad, ktorá sa prejavila až po inštalácii a podobne.

12. Vychádzajúc z vyššie uvádzaných obsahových nedostatkov odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nespĺňajúceho z tohoto dôvodu požiadavky kladené naň ustanovením § 47 ods. 3 Správneho poriadku, ako aj z nedostatkov zistenia skutkového stavu veci krajský súd primárne preskúmané rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. d) a písm. e) v spojení s § 491 ods. 1 SSP (zákon č. 162/2015 Z. z.) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v naznačenom smere, keď vzhľadom na kompetencie žalovanej ako odvolacieho orgánu pri náprave pochybení prvostupňového správneho orgánu nepovažoval za dôvodné navrhované zrušenie rozhodnutia inšpektorátu Trnava z 10. augusta 2015.

13. Právo na plnú náhradu trov konania priznal krajský súd v konaní úspešnému žalobcovi podľa § 167 ods. 1 SSP s tým, že o výške trov bude v zmysle § 175 ods. 2 rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej

14. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka v postavení žalovanej v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Žiadala, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie. Žalovaná v kasačnej sťažnosti namietala nesprávne právne posúdenie veci zo

strany krajského súdu (ust. § 440 ods. 1 písm. g) SSP a jeho odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (ust. § 440 ods. 1 písm. h) SSP).

15. Žalovaná k tvrdeniu krajského súdu týkajúceho sa výroku rozhodnutia uviedla, že krajské súdy a Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodovali v minulosti podľa § 59 ods. 1 písm. d) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike platného pred platnosťou a účinnosťou zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom nebola otáznou objektívna zodpovednosť účastníkov konania. Žalovaný uvádza, že zmenou zákona sa zmenilo len číslo paragrafového znenia z § 59 ods. 1 písm. d) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov na § 82 ods. 1 písm. d) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, pričom nedošlo k žiadnej zmene v uvedenom ustanovení a taktiež nedošlo k zmene celkovej podstaty uvedeného paragrafu.

16. Žalovanej preto nie je zrejmé, kedy, akým spôsobom a na základe akých skutočností nastal zlom v ustálenej rozhodovacej praxi krajských súdov (rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa žalovanému aj naďalej javí konštantná a logicky a právne odôvodnená).

17. Žalovaná k argumentácii krajského súdu ohľadne neexistencie povinnosti v ustanovení § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike uvádza, že § 91 ods. 1 písm. d) cit. zákona taxatívne uvádza § 82 cit. zákona, pričom na rozdiel od ostatných, striktno vyňatých sankčných ustanovení neuvádza konkrétne odseky, resp. písmená, ktoré je možné postihovať, ale uvádza celý paragraf, čo podľa názoru žalovanej značí, že uvedený paragraf obsahuje viacero povinností a oprávnení, nad ktorými má dodržiavať dozor žalovaný. V uvedenom ustanovení § 82 zákona o energetike je určená jedna výslovne určená povinnosť a jedno výslovne určené oprávnenie. Žalovaný má za to, že ust. § 82 ods. 2 zákona o energetike, ktoré obsahuje výslovne určenú povinnosť, nemožno považovať za ustanovenie, nad ktorým by mal mať dozor žalovaný, nakoľko uvedené ustanovenie určuje povinnosť uhradiť náklady odberateľa plynu dodávateľovi plynu. V prípade, ak by odberateľ plynu neuhradil v ustanovení špecifikované náklady dodávateľovi plynu, uloženie sankcie zo strany správneho orgánu za takéto konanie by podľa názoru žalovanej porušovalo zákaz dvojitého postihu za ten istý čin.

18. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaná nebude môcť zasiahnuť v prípade porušenia § 82 ods. 2 zákona o energetike, a teda že uvedenú povinnosť nebude dozorovať. Tým pádom v predmetnom ust. § 82 ostáva len jedna výslovne uvedená povinnosť - odsek 5, v ktorej by mohla žalovaná uplatňovať svoju právomoc. Na základe uvedenej analýzy má žalovaná za to, že v súlade s vyššie uvedeným by zákonodarca v prípade len jedného sankčného ustanovenia v § 82 zákona o energetike výslovne v § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona o energetike uviedol konkrétne ustanovenie, nad ktorým by mal žalovaný dodržiavať dozor a neponechal by v citovanom ustanovení len čisto § 82 zákona o energetike.

19. Žalovaná sa ďalej nestotožnila s argumentáciou krajského súdu, že správny orgán rozhodol o porušení § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike len z toho titulu, že neprejavil vôľu dostatočným spôsobom zisťovať skutkový stav veci, t. j. aj zavinenie odberateľa, ako aj zodpovednostný prvok, resp. že s okolnosťou zodpovednosti sa správne orgány v obsahu svojich rozhodnutí žiadnym spôsobom nevypracovali.

20. Žalovaná uviedla, že v šetrenej veci nebolo sporné, či meradlo zaznamenáva správne, alebo či vôbec zaznamenáva spotrebu plynu; podstatnou otázkou bolo vyriešiť, či bol alebo nebol poškodený zabezpečovací prvok plomby určeného meradla, pričom už správny orgán na prvom stupni mal skutkový stav za preukázaný práve na základe vykonaného znaleckého skúmania Ing. Petrom Leškom, ktorý zistil poškodenie - odstránenie jedného zaisťovacieho prvku plomby určeného meradla, v dôsledku čoho bola overovacia/zabezpečovacia značka mechanicky poškodená. Za takto zisteného skutkového stavu žalovaný, ani správny orgán na prvom stupni neboli podľa jej názoru povinní skúmať zavinenie páchatel'a správneho deliktu - žalobcu (k uvedenému skutku mohlo dôjsť dokonca aj vplyvom poveternostných podmienok, náhodným zásahom predmetu a pod.), nakoľko sa tu uplatňuje princíp objektívnej zodpovednosti. Obdobný názor judikovali aj súdy: napr. Krajský súd v Trenčíne, sp. zn. 16Cob/86/2014 z 20. mája 2014; Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 107/2008 z 27.

októbra 2009, sp. zn. 3Cdo 99/2012 z 12. marca 2015.

21. K rozdielnej výrokovej časti správnych orgánov žalovaná zdôraznila, že v zmysle jednotnosti konania platí upravený výrok odvolacieho orgánu, a to, cit.: „došlo k poškodeniu-odstráneniu zaist'ovacieho prvku plomby“, pričom k uvedenej zmene odvolací orgán pristúpil práve v dôsledku otázky zodpovednosti, keď sa odvolaciemu orgánu, rovnako ako prvostupňovému správne mu orgánu a orgánom činným v trestnom konaní nepodarilo preukázať subjektívnu zodpovednosť účastníka konania a odvolací orgán len pristúpil k zosúladeniu zisteného skutkového stavu s výrokom vydaného rozhodnutia.

22. Žalovaná uviedla, že pri odôvodňovaní výšky sankcie zohľadnila spôsob spáchania iného správneho deliktu (v rámci dostupných možností), čas trvania porušenia povinnosti, závažnosť a možný následok porušenia povinnosti (aspoň v určitom rozsahu). Žalovaná v odvolacom rozhodnutí tiež poukázala na objektívny charakter konštrukcie zodpovednosti za spáchaný správny delikt a samotné zjavné nedodržanie zákazu ustanovené v zákone o energetike.

23. Ďalej žalovaná dôvodila, že skutková podstata umožňuje pod predmetné ustanovenie zákona subsumovať viacero druhov konaní, avšak presný priebeh a charakter skutku je často nezistiteľný z objektívnych príčin. Tak tomu bolo aj v šetrenom prípade, keď správny orgán na prvom stupni, ani samotná žalovaná nedisponovali presným priebehom skutku, ktorým došlo k naplneniu skutkovej podstaty § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike. K porušeniu plomby určeného meradla mohlo dôjsť jednak úmyselným konaním žalobcu alebo za pomoci, resp. prostredníctvom iných osôb, vedome, nevedome, ale aj inými okolnosťami, ktoré nemuseli spočívať v zásahu konkrétnej osoby, napr. vplyvom podmienok počasia, vymrštenie kameňa do skrine, ktorá mala meradlo aj plombu plynomera chrániť, plynutím času, nedokonalosťou materiálu, príp. inou okolnosťou, ktorú možno označiť aj ako vis maior. Práve pre častú nemožnosť objasnenia pohnútok, príčin a celkového skutkového priebehu konania zákonodarca konštruoval predmetnú skutkovú podstatu na princípe objektívnej zodpovednosti, a teda orgán aplikácie práva nie je povinný skúmať prípadného páchatel'a iného správneho deliktu, ani jeho detailný priebeh.

24. Čas trvania protiprávneho konania nemohol byť z objektívnych dôvodov presne zistený, nakoľko spoľahlivo preukázaný bol len čas skončenia protiprávneho konania, ktorý je určený dátumom výmeny plynomeru technickými pracovníkmi prevádzkovateľa distribučnej siete. Reálny okamih, kedy došlo k vzniku udalosti, odôvodňujúcej plynutie času trvania protiprávneho konania nemožno určiť v nadväznosti na vyššie uvedené tvrdenie, že nie je presne zistený spôsob spáchania skutku. Podľa žalovanej je logické, že keď žalovaná z objektívnych príčin nemá vedomosť o presnom spôsobe porušenia povinnosti (kto, kedy a akým spôsobom porušil zabezpečovaciu značku plynomera) nemôže úplne identifikovať ani začiatok plynutia času protiprávneho konania.

25. Ako posledné kritérium pre určenie výšky pokuty v zmysle § 91 ods. 5 zákona o energetike normotvorca upravil možné následky porušenia povinnosti. V danom prípade opäť nebolo v silách správneho orgánu na prvom stupni, ako ani žalovaného preukázať konkrétne nedostatky. Jednou z možností je, že žalobca odstránil zabezpečovací prvok plomby z dôvodu, aby si stočil stav na hodinách meradla. V takom prípade by bola možným následkom škoda spôsobená prevádzkovateľovi distribučnej siete. Nakoľko však v konaní z objektívnych príčin nebol preukázaný zásah do meradla žalobcom, ani inou osobou, na takúto skutočnosť žalovaná v správnom konaní nemohla prihliadať. Uviedla, že ak by sa detailne posudzovali možné následky porušenia povinnosti, principiálne by pripadalo v úvahu odkázať na vznik škody prevádzkovateľovi distribučnej siete spojený s demontážou poškodeného určeného meradla, resp. jeho plomby, zakúpením a montážou nového určeného meradla a s týmito úkonmi súvisiace účelne vynaložené náklady. Iné, ani možné následky porušenia povinnosti žalovaná nezistila, čo podľa jej názoru opäť nerozlučne súvisí s konštatáciou, že presný a detailný spôsob porušenia povinnosti nebol a ani nemohol byť riadne zistený.

26. Závažnosť protiprávneho konania je možné podľa žalovanej vidieť aj cez prizmu výšky uloženej pokuty, keď správne orgány zohľadnili nemožnosť určenia zistenia presných skutkových okolností

prípade a pokutu uložili na dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby určenej pre uvedený druh iného správneho deliktu.

27. Žalovaná uviedla, že ak mal krajský súd pochybnosti o výške pokuty, mohol využiť svoje moderačné oprávnenie v zmysle § 198 ods. 1 písm. a) SSP. V prejednávanej veci síce neboli zistené všetky skutočnosti na podrobné a náležité zdôvodnenie výšky uloženej pokuty tak, ako by za iných okolností bolo účelné, avšak skutkový stav veci bol podľa jej názoru natoľko nepochybne preukázaný, že niet pochybností o tom, že skutok sa stal, nakoľko jeho spáchaním boli naplnené všetky pojmové znaky iného správneho deliktu podľa ustanovenia § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike.

28. Ďalej dôvodila, že znalec vo svojom znaleckom posudku posúdil prístup do technológie meradla nasledovne, cit.: „Z predloženého plynomeru som demontoval plastovú plombu číselníka, pričom som zistil, že plombu bolo možné demontovať pri použití pomerne malej sily“. Z takto koncipovaného tvrdenia možno podľa žalovanej vyvodiť, že plomba určeného meradla bola už v čase znaleckého skúmania povolená. Na otázku, či bola overovacia - zabezpečovacia značka číselníka meradla poškodená, znalec odpovedal, cit.: „Optickým skúmaním povrchu plomby som zistil poškodenie - odstránenie jedného zaisťovacieho prvku plomby.“

29. Záverom žalovaná uviedla, že funkcia montážnych značiek bola porušená, značka bola znehodnotená, a teda už nie je možné objektívne tvrdiť, že so zariadením, ktoré mala značka chrániť, nedošlo k manipulácii. Žalovaná nesúhlasila ani s tvrdením krajského súdu o stručnosti znaleckého posudku, nakoľko napr. to, že „aký zaisťovací prvok plomby bol odstránený, kde sa nachádza...“ je zistiteľné priamo zo znaleckého posudku.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti

30. K podanej kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalobca vo svojom písomnom vyjadrení z 13. novembra 2017, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava podanej žaloby.

31. K porušeniu povinnosti podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou krajského súdu. Podľa žalobcu si žalovaná mylí dve skutočnosti: občianskoprávnu objektívnu zodpovednosť za škodu na jednej strane a samotné porušenie povinnosti na strane druhej. Pri objektívnej zodpovednosti zodpovednostný subjekt nemusí porušiť žiadnu povinnosť, no napriek tomu bude zodpovedať za náhradu škody. Objektívne zodpovedný subjekt bude zodpovedať za náhradu škody, nemusí sa však dopustiť spáchania priestupku, či iného správneho deliktu, ktorý je sankciou za porušenie povinnosti.

32. Skutočnosť, že žalobca nemusel porušiť žiadnu povinnosť uvádza aj samotná žalovaná v kasačnej sťažnosti, keď na str. 3 posledný odsek tretia veta uvádza, cit.: „K porušeniu plomby určeného meradla mohlo dôjsť jednak úmyselným konaním žalobcu alebo za pomoci, resp. prostredníctvom iných osôb, vedome, nevedome, ale aj inými okolnosťami, ktoré nemuseli spočívať v zásahu konkrétnej osoby, napr. vplyvom podmienok počasia, vymrštenie kameňa do skrine, ktorá mala meradlo aj plombu plynomera chrániť, plynutím času, nedokonalosťou materiálu, príp. inou okolnosťou, ktorú možno označiť aj ako vis maior.“ Podľa žalobcu aj samotná žalovaná ďalej v kasačnej sťažnosti uvádza, cit.: Správny orgán na prvom stupni, ani sama žalovaná nedisponovali presným priebehom skutku.“

33. Ďalej žalobca konštatoval, že z ustanovenia § 91 ods. 1 písm. d) zákona o energetike vyplýva, že delikt spácha ten, kto poruší povinnosť. Pri tomto správnom delikte musí existovať subjektívna stránka tohto správneho deliktu, pričom sama žalovaná uvádza, že sa jej nepodarilo zistiť subjektívnu stránku žalobcu. Dokonca pripúšťa, že daná situácia mohla vzniknúť vis maior, ktorá sa nikdy nebude považovať za porušenie povinnosti.

34. Žalobca namietal v žalobe i ďalšie skutočnosti týkajúce sa nezákonnosti rozhodnutia žalovanej,

ktorými sa krajský súd v odôvodnení rozsudku nezaoberal z dôvodu procesnej hospodárnosti, keď nepovažoval ani za riadne vymedzený správny delikt, ktorého sa mal údajne žalobca dopustiť. V žalobe žalobca totiž namietal i ďalšie skutočnosti týkajúce sa toho, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a z nepreukázaných skutočností, namietal vykonanie znaleckého dokazovania v rozpore so Správnym poriadkom, namietal zaujatosť správneho orgánu, namietal nezákonnosť vykonaných dôkazov, nepreskúmateľnosť znaleckého posudku a pod.

35. V konaní pred krajským súdom poukázal na skutočnosť, že v paralelnom konaní vedenom na Okresnom súde Trnava, sp. zn. 11C/465/2015 v právnej veci žalobcu: SPP distribúcia, a. s., proti žalovanému P. X., o zaplatenie 2.994,45 Eur bola rozsudkom zamietnutá žaloba, pričom už rozsudok nadobudol právoplatnosť. V zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 Správneho poriadku je správny orgán viazaný rozhodnutím súdu.

36. V priebehu výsluchu svedka Ing. Petra Lešku, ktorý vypracoval znalecký posudok, sám svedok konštatoval, že znalecký posudok je nepreskúmateľný. Konštatoval, že znalecký posudok je nepreskúmateľný, trpí mnohými vadami, a že v danom prípade nie je preukázané, že prišlo k neoprávnenému odberu plynu. Následne citoval uvedené rozhodnutie.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

37. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podanej kasačnej sťažnosti sťažovateľky (§ 453 ods. 1 a ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 4 SSP), a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľky je nedôvodná.

38. Predmetom kasačného konania v preskúmvanej veci je rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie žalovanej, ktorá čiastočne zmenila rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. EN/0223/02/2015 z 13. augusta 2015 o uložení pokuty podľa § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej len „zákon o energetike“) vo výške 2.100,- Eur za neoprávnený odber zadokumentovaný v Protokole o výsledku kontroly z 26. mája 2015, nakoľko u odberateľa plynu v domácnosti bol zistený odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82 ods. 1 písm. d) zákona, tak, že nahradila časť výroku v znení, cit.: „účastník konania na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonala neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaisťovací prvok plomby“, výrokom, cit.: „na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby.“ V ostatnej časti rozhodnutie ponechala bez zmeny.

39. Kasačný súd dáva do pozornosti, že predmetom kasačného konania v danej veci je rozhodnutie a postup žalovanej, ktorým rozhodnutím žalovaná čiastočne zmenila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o uložení sankcie žalobcovi za porušenie ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike.

40. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis mal kasačný súd preukázané, že dňa 26. mája 2015 bola vykonaná kontrola inšpektormi Inšpektorátu SOI so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj, ktorá bola zameraná na prešetrenie podnetu č. 736/2014 a na dodržiavanie zákona o energetike. Výsledkom kontroly bolo spísanie protokolu o zistených skutočnostiach, z ktorého

vyplývalo, že došlo k neoprávnenému odberu plynu, t. j. v presne nezistenom čase od 19. mája 2013 do 17. marca 2014 a to určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike na odbernom mieste č. 4101467734 na adrese J. XXX, P. B.. Následne bolo žalobcovi zaslané oznámenie o začatí správneho konania z 15. júla 2015, ktoré mu bolo doručené dňa 17. júla 2015. V správnom konaní bol použitý znalecký posudok č. 238/PL-2014 z 18. marca 2014 vypracovaný Ing. Petrom Leškom, v ktorom znalec skonštatoval, cit.: „Zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii je mechanicky poškodené.“ Výsledkom správneho konania bolo uloženie sankcie vo výške 2.100 Eur v zmysle § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona o energetike.

V.

Právne predpisy a právne názory kasačného súdu

41. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

42. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

43. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

44. Podľa § 3 ods. 1 písm. b) SSP, rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka,

45. Podľa § 27 ods. 2 SSP, pri rozhodnutí, opatrení alebo inom zásahu, ktoré orgán verejnej správy vydal alebo vykonal na základe zákonom povolenej správnej úvahy, správny súd preskúmajúc iba, či také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah nevybočili z medzí a hľadísk ustanovených zákonom; tým nie sú dotknuté ustanovenia § 192 <., 198 <. a § 230 ods. 1 písm. b) <. a ods. 2 písm. a) <..

46. Podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike, neoprávneným odberom plynu je odber meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii alebo určeným meradlom, ktoré nebolo namontované prevádzkovateľom siete.

47. Podľa § 91 ods. 1 písm. d) bod 5, inšpekcia uloží pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe vo výške od 100 eur do 30 000 eur za porušenie povinností podľa § 35 ods. 2 písm. b) až h) <., § 36 ods. 2 písm. a) až e) <., § 39 <., § 42 <., § 46 <., § 70 ods. 2 písm. b) <., d), e) <., § 71 ods. 2 písm. b) <., d) <., § 72 <., § 77 ods. 1 <., <., § 82 <., § 89 ods. 1 písm. e) <. a § 96 ods. 24 <. a 27 <..

48. Podľa § 92 ods. 1 zákona o energetike, na konanie vo veciach upravených týmto zákonom sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

49. Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

50. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

51. Podľa § 461 SSP, kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

52. Sťažovateľka v postavení žalovanej v podanej kasačnej sťažnosti namietala nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom a jeho odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

53. Z ust. § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona o energetike vyplýva, že inšpekcia uloží obligatórne pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe, v danom prípade inou osobou je žalobca, za porušenie povinností, ktoré vyplývajú z taxatívne uvedených ustanovení citovaného zákona, okrem iného aj vo vzťahu k ust. § 82 zákona. Z predmetného ustanovenia § 82 ods. 1 vyplývajú zasa definície neoprávneného odberu, z ktorých je možné vyvodiť, o aký odber musí ísť, aby bol neoprávnený. V ods. 1 písm. d) je ďalej uvedené, že neoprávneným odberom plynu je odber, ktorý musí spĺňať dve podmienky, prvou je odber meraný určeným meradlom a druhou je, že pôjde o meradlo, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Na sankcionovanie tohto neoprávneného odberu teda stačí splnenie týchto dvoch podmienok s tým, že zodpovednosť nesie aj iná osoba než držiteľ povolenia (žalobca), pričom zákon nevyžaduje priamo jeho zavinenie. Žalovaná teda správne vyhodnotila, že v danom prípade pôjde o objektívnu zodpovednosť, nie subjektívnu zodpovednosť, preto nie je podstatné, či došlo k porušeniu zabezpečenia určeného meradla úmyselným alebo nedbanlivostným konaním, resp. kto konkrétne porušil predmetné zabezpečenie. Zodpovednosť však nesie odberateľ plynu. Uvedené vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2015, sp. zn. 3Cdo 99/2012).

54. Na základe vyššie uvedeného nemôže kasačný súd prisvedčiť tvrdeniu krajského súdu, že správne orgány postupovali nesprávne, keď sa nezaoberali skutočnosťou, či k neoprávnenému odberu malo dôjsť úmyselným alebo neúmyselným konaním žalobcu, keď v prípade objektívnej zodpovednosti sa zavinenie neskúma.

55. Senát najvyššieho súdu sa stotožňuje so záverom správnych orgánov, že ak by zákonodarca nechcel sankcionovať aj ods. 1 ust. § 82 zákona o energetike, vymedzil by to v ust. § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 dotknutého zákona.

56. Ďalej krajský súd konštatoval, že správne orgány rozdielne uviedli vo výroku sankcionované konanie. V zmysle zásady jednotnosti správneho konania u oboch správnych orgánov, žalovaná práve v tomto smere zmenila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, tak že nahradila výrok v časti „účastník konania na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 sám alebo za pomoci iných osôb vykonala neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaisťovací prvok plomby“, výrokom, cit.: „na odbernom mieste č. 4101467734, adresa J. XXX, v presne nezistenom čase od 19.05.2013 do 17.03.2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby.“ Uvedenou zmenou časti výroku žalovaná zjednotila, že bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 906195302195 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby, pričom pôvodná časť výroku, ktorá bola predmetom zmeny bola nahradená, preto nejde o rozdielny výrok v tejto časti.

57. Krajský súd sám v bode 17 rozsudku uvedené konštatuje, keď odôvodňuje, prečo nezrušil aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, t. j. vychádzal z kompetencie žalovanej ako odvolacieho orgánu pri náprave pochybení prvostupňového správneho orgánu.

58. Nedôvodnosť kasačnej sťažnosti však vidí kasačný súd vo vzťahu k odôvodneniu výšky pokuty, ktorú považuje žalovaná za dostatočne odôvodnenú v rámci toho, že nie je možné presne uviesť priebeh skutku. Z obsahu prvostupňového a druhostupňového správneho rozhodnutia nie je možné dostatočne vyvodiť, prečo bola žalobcovi uložená práve pokuta vo výške 2.100,- Eur, prečo nie menej, resp. viac. Pri preskúvaní rozhodnutia, ktoré vydal správny orgán na základe zákonom povolenej správnej úvahy, správny súd preskúmava iba či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených Správnym súdnym poriadkom s tým, že nie sú dotknuté ustanovenia o sankčnej moderácii. Avšak neznamená to, že správny orgán by nemal dostatočne odôvodniť použitú správnu úvahu pri ukladaní výšky sankcie, najmä ak ukladá sankciu v určitej zákonom stanovenej sadzbe, v danom prípade od 100,- Eur do 30.000,- Eur. Zároveň rozhodnutie správneho orgánu musí predovšetkým obsahovať ako správny orgán použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov (§ 47 ods. 3 Správneho poriadku).

59. Krajský súd zrušil rozhodnutie žalovanej z dôvodov, že bolo nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ako aj z dôvodu, že zistenie skutkového stavu bolo nepostačujúce na riadne posúdenie veci. Kasačný súd sa stotožňuje s tvrdením krajského súdu v tom smere, že samotná žalovaná uvádza, že nebolo možné zistiť ako presne prebiehal skutok, čo malo vplyv na odôvodnenie výšky pokuty a svoju úvahu opiera len o znalecký posudok, ktorý bol spochybnený v civilnom konaní pred Okresným súdom Trnava, sp. zn. 11C/465/2015 v právnej veci žalobcu: SSP distribúcia, a. s., proti žalovanému P. X., o zaplatenie škody vo výške 2.994,45 Eur, ktorá mala vzniknúť práve neoprávneným odberom plynu, pričom civilný súd rozhodol o zamietnutí žaloby, nakoľko nebola preukázaná spôsobená škoda. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Aj napriek tomu, že v danom prípade išlo o objektívnu zodpovednosť, musí byť preukázané, že zabezpečenie určeného meradla plynu proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené, resp. poškodené počas merania.

60. Spochybenie zisteného skutkového stavu je podporené aj tým, že v čase vykonania zápisu zamestnancami spoločnosti SPP- distribúcia, a. s. dňa 17. marca 2014 zamestnanci konštatovali, cit.: „Prevádzková plomba neporušená, obvodová plomba v poriadku“ a následne v znaleckom posudku z 18. marca 2014 vypracovanom Ing. Petrom Leškom je konštatovaný úplný opak. Uvedeným rozdielnym konštatovaním sa správne orgány vo svojich rozhodnutiach nezaoberali, čo je najviac podstatné pre záver o spáchaní iného správneho deliktu fyzickej osoby. Za takejto skutkovej situácie, pokiaľ sa nepreukáže, že zabezpečenie meradla plynu nebolo poškodené iným spôsobom, bude úlohou správneho orgánu zväziť uloženie sankcie na spodnej hranici (100,- Eur).

61. Na základe vyššie uvedených skutočností, právnych úvah a citovaných zákonných ustanovení, dospel kasačný súd k záveru, že je potrebné kasačnú sťažnosť zamietnuť (§ 461 SSP), nakoľko došlo k takým pochybeniam v rozhodnutí žalovanej, ktoré odôvodňujú záver krajského súdu o jeho zrušení a na ktoré musel kasačný súd prihliadať.

62. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky vo výroku II tak, že úspešný žalobca má nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania (ust. § 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa ust. § 167 ods. 1 SSP). O výške trov kasačného konania rozhodne v zmysle ust. § 467 ods. 1 SSP v spojení s ust. § 175 ods. 2 SSP krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

63. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e p r í p u s t n ý o p r a v n ý p r o s t r i e d o k .